

Asia: VN/27997/2023

Lausuntopyyntö Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Luku 3.1: Reiluus ja kannattavuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Kannattavuus ja reiluus

-

Strateginen tavoite 1: Arvonlisä jakautuu aiempaa tasaisemmin ruokaketjussa

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kansainvälinen kilpailukyky kasvaa

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ruoka-ala on houkutteleva ja reilu

Huomioita ja havaintoja

Järjestömme toteaa, että tässä strategisessa tavoitteessa tulee kuvata koko maan elävänä ja asuttuna mahdollistamisen merkitys. Maaseutualueiden kriittinen infra; tietoliikenneyhteydet, tiestö sekä riittävät palvelut sekä asuntojen hankinta (pankkien lainoitukseen liittyvät ongelmat) tulee turvata poikkihallinnollisin maaseutupoliittisin toimin. Asumisen mahdollistaminen koko maassa ja elävät paikalliset yhteisöt ruoantuotantoyritysten kotiseuduilla vaikuttavat ruoantuotantoon liittyviin mielikuviin ja kuluttajien suhtautumiseen kotimaiseen ruoantuotantoon, alan vetovoimaan, työntekijäresursseihin sekä mm. ruokamatkailuun ja muuhun ruoantuotantoon välillisesti liittyvään yrittäjyyteen, huoltovarmuuteen ja paikallisyhteisöjen turvallisuuteen.

Strateginen tavoite 4: Tuotantoeläinten hyvinvointi lisääntyy ja lisää väliotsikko

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.2: Huoltovarmuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Huoltovarmuus

Suomen Kylät toteaa, että tässä huoltovarmuuden näkökulmasta paikallisyhteisöjen toteuttamalla yhteisölähtöisellä varautumisella on keskeinen merkitys. Eduskunnan kylätoimintaverkosto on 15.10.2025 päivätyssä tiedotteessaan (suomenkylat.fi) todennut: ”Kyläyhteisöt ovat maaseudun huoltovarmuuden kivijalka”. Tämä näkökulma puuttuu ruokastrategian sisällöistä ja järjestömme esittää sen lisättäväksi. Toimintakykyisillä paikallisilla yhteisöillä on suuri merkitys väestön toimintakyvyn ja henkisen kriisinkestävyys sekä huoltovarmuuden näkökulmista. Kyläturvallisuustyö on paitsi arjen turvallisuuden vahvistamista, myös yhteisöllistä operatiivista varautumista ja valmiuksien parantamista erilaisissa häiriö- ja kriisitilanteissa, jopa poikkeusoloissa toimimiseksi. Yhteisölähtöisen varautumisen näkökulma soveltuu hyvin lisättäväksi esim. tämän kappaleen strateginen tavoite 1 ”Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä” alle.

Strateginen tavoite 1: Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä

Huomioita ja havaintoja

kts. edellinen 3.2. Huoltovarmuus

Strateginen tavoite 2: Ruuantuotannon jatkuvuus turvataan

Huomioita ja havaintoja

Suomen kylät kannattaa tässä Lapin liiton huomiota siitä, että tämä strateginen tavoite tulisi vahvemmin kytkeä maaseutupoliittisen selonteon tavoitteisiin, sillä elinvoimaisella maaseudulla on suora yhteys po. strategiseen tavoitteeseen.

Strateginen tavoite 3: Tuotantopanosten omavaraisuusaste nousee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.3: Luonnon kantokyky

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.3. luonnon kantokyky

-

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja luonnontila paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ravinnepäästöt vähentyvät ja peltojen vesitalous paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.4: Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Suomen Kylät ry pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että strategia ei tunnista suomalaisia paikallisia ja maakunnallisia erilaisia ruokakulttuureja. Katsomme, että tämä on strategiassa keskeinen puute ja se tulee korjata. Tämä tulisi huomioida erityisesti s. 17 po. strategiseen päämäärään liittyvässä tavoitteessa 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy

Huomioita ja havaintoj

-

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

Huomioita ja havaintoja

Kts. edellä 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 4: Kehitettävät valmiudet

Huomioita ja havaintoja lukuun 4 Kehitettävät valmiudet

s. 20 Investointikyvyn vahvistaminen

Suomen Kylät ry esittää kappaleeseen lisäystä Leader-toiminnan jatkuvuuden merkityksestä myös tulevalla EU-rahoituskaudella. Suomen Leader-toiminnan tulee jatkua tulevallakin EU-rahoituskaudella monialaisena ja koko maan kattavana hyödyttäen myös maatalousyrittäjiä. Leader-rahoitus edistää uusia innovaatioita ja kokeiluja.

s.21 Yhteistyön ja ekosysteemien kehittäminen

Suomen Kylät toteaa, että tähän yhteistyön ja ekosysteemien kehittämisen valmiuksia kuvaavaan kappaleeseen tulee lisätä maaseudun paikallisyhteisöjen elinvoiman ja asuttavuuden edellytysten turvaaminen poikkihallinnollisten maaseutupolitiikan keinoin.

Järjestömme painottaa, että strategian kyseiseen kappaleeseen on lisättävä hyvän elämän ja asumisen, riittävien palveluiden sekä kilpailukykyisen ruoantuotannon ja sen ympärille rakentuvan yritystoiminnan ja matkailun mahdollisuudet missä tahansa Suomessa. Perusteena tässä alla kuvaamamme visiolisäys: paikalliset yhteisöt ja ruoantuottajat muodostavat toisiaan tukevan kokonaisuuden, joka vahvistaa maaseudun elinvoimaa ja turvallisuutta.

Muuta kommentoitavaa

Muita huomioita strategiasta.

Visio

Suomen Kylät kiittää siitä, että visiossa nostetaan esille ruoantuotantoalueiden elinvoima. Järjestömme painottaa kuitenkin, että visiossa tulisi huomioida yksiselitteisemmin myös paikalliset yhteisöt sekä ruoantuottajien ja paikallisen yhteisön välinen synergia. Synergiaetuja voi lähestyä mm. kriittisen infrastruktuurin, työntekijäresurssien, toimialan vetovoiman, ruokamatkailun sekä alaan liittyvien mielikuvien sekä turvallisuuden ja huoltovarmuuden näkökulmista. Paikallisten asukkaiden yhteisö lukeutuu visioon ”Onnellisen ruuan maa” hyvin luontaisella tavalla.

Ruoantuotanto tarvitsee ympärilleen elävän ja elinvoimaisen paikallisen yhteisön ja paikallinen yhteisö tarvitsee ruoantuottajia.

Visiossa (s. 6.) mainitaan seuraavaa: ”Julkishallinto jakaa riskiä, kannustaa monipuoliseen liiketoimintaan ja toimii siltana uusille markkinalähtöisille ratkaisuille, kuten hiili- ja luonnonarvokaupalle. Maaseutu ja monipuoliset ruoantuotantoalueet ovat elinvoimaisia ja ta-kaavat alueellista huoltovarmuutta. Tuottajaverkostot edistävät yhteisöllisyyttä ja hyödyntävät ja lisäävät paikallisia resursseja sekä niiden jakamista.”

Suomen Kylät esittää, että visioon lisätään lause: ”Paikalliset yhteisöt ja ruoantuottajat muodostavat toisiaan tukevan kokonaisuuden, joka vahvistaa maaseudun elinvoimaa ja turvallisuutta” tai jokin muu vastaava ilmaisu

Louhelainen Suvi
Suomen Kylät ry